

Årsmelding for Fylkeseldrerådet 2013

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

Innhold

INNLEIING	2
Samansetjing.....	2
For valperioden 2011-2015 har rådet slik samansetjing:	2
Fylkeseldrerådet er representert i brukarutvala ved:	3
Arbeidsutval	4
Sekretariat.....	4
Budsjett	4
MØTER & SAKSOMRÅDER 2013	5
Andre rådsmøter.....	5
Uttale til fylkesbudsjettet	5
Handlingsprogram 2013 - 2015.....	7
Folkehelsearbeidet.....	7
Tannhelse.....	8
Samhandlingsreforma.....	8
Samferdsel	9
Kultur.....	10
AKTIVITETAR I RÅDET 2013	10
Kurs – konferansar	10
Den Internasjonale Eldredagen 1. oktober 2013.....	11
Verdens aktivitetsdag 10. mai 2013	11
Eldrerådskonferansen	11
ERFARINGSUTVEKSLING MED ANDRE FYLKER.....	12
Landskonferansen 2013.....	12
Vestlandssamarbeidet	13
Oppsummering.....	13

INNLEIING

Innføring av lovfesta eldreråd i kommunar og fylkeskommunar som vart lovpålagt frå

1. januar 1992, har gitt eldre personar auka medråderett i saker som vedkjem eldre.

Dette er i samsvar med FN sine prinsipp som vart vedteke av FN i 1991. Fylgjande punkt er tekne med under hovudområde deltaking:

"Eldre skal vera integrert i samfunnet, delta aktivt i utforming og gjennomføring av politikken som direkte vedkjem deira velferd, og dela sine kunnskapar, dugleik og erfaringar med yngre generasjonar". Eldreråda er viktige talerør i denne samanhengen.

Fylkeseldrerådet i Hordaland er eit rådgjevande organ for fylkeskommunen og fylkeskommunale verksemdar når det gjeld tilhøve som vedkjem eldre og eldre sine levekår. Rådet skal handsama saker på alle samfunnssektorar. Rådet kan også sjølv ta opp saker.

Fylkeseldrerådet samarbeider og har kontakt med dei 33 kommunale eldreråda i Hordaland og med Statens Seniorråd, som vart oppretta ved Kongeleg resolusjon 19. april 2002.

Eldrerådet si funksjonstid er 4 år og fylgjer fylkestingsperioden. Nytt eldreråd vart oppnemnd etter fylkestingsvalet i september 2011.

Saksdokument og møtebøker frå rådsmøta i fylkeseldrerådet er tilgjengelege på fylkeskommunen sin nettportal til liks med politiske organ i fylkeskommunen.

Samansetjing

Rådet har 7 representantar med personlege vararepresentantar.

2 av representantane er politisk valde frå fylkestinget og 5 representantar er valde etter forslag frå alderspensjonistforeningar i fylket.

For valperioden 2011-2015 har rådet slik samansetjing:

Valde etter forslag frå pensjonistforeningar:

Sigmund Olsnes (fram til 01.12.2012 grunna dødsfall)

Margot Bertheussen

Kåre Ystanes

Ingri Agathe Linde (fram til 12.03.2013 grunna svekka helse)

Arne Gunnar Trædal

Martin Monrad Reigstad (medl. frå 12.03.2013)

Anne-Karin Davidsen (medl. frå 12.03.2013)

Personlege vararepresentantar:

Martin Monrad Reigstad (fram til 11.03.2013)

Anne-Karin Davidsen (fram til 11.03.2013)

Minda Olsen

Solveig Karin Vassenden

Magnus Normann

John Fløysand (12.03.2013)

Svein Njåstad (12.03.2013)

Politisk valde representantar:

Jette Lunemann Hansen (A)

Dagfinn Vik (FRP)

Personlege vararepresentantar:

Tore Svendsen (SV)

Bjørn Arne Aakvaag (FRP)

Leiar: Sigmund Olsnes (fram til 01.12.2012)

Leiar: Margot Bertheussen (frå 11.04.2013)

Nestleiar: Margot Bertheussen (fram til 10.04.2013)

Nestleiar: Kåre Ystanes (frå 11.04.2013)

Fylkeseldrerådet er representert i brukarutvala ved:

Helse Bergen (2012-2014):

Representant: Sigmund Olsnes (fram til 01.12.2012)

Vararepresentant: Margot Bertheussen

Representant: Margot Bertheussen (frå 11.04.2013)

Vararepresentant: Martin Monrad Reigstad (fram til 10.04.2013)

Haraldsplass Diakonale Sykehus

Oppnemnt frå 20. november 2012-2014:

Representant: Arne Gunnar Trædal

Vararepresentant: Jette Lunemann Hansen

Helse Fonna (2012-2014):

Representant: Margot Bertheussen (Vararepresentant frå 11.04.2013)

Vararepresentant: Kåre Ystanes (representant frå 11.04.2013)

Helse Vest (2012-2014):

Felles representant/vararepresentant med Rogaland og Sogn og Fjordane

Representant: Dagfinn Vik (Hordaland)

Vararepresentant: Kristoffer Skjolden (Sogn & Fjordane)

Arbeidsutval

Fylkeseldrerådet har for valperioden 2011-2015 valt å oppretta arbeidsutval.

Utvalet er samansett av leiar og nestleiar, og frå administrasjonen møter rådgjevar/møtesekretær. Arbeidsutvalet har sine møter mellom dei ordinære møta i rådet, etter ein fastsett møteplan. Rådet har gjort vedtak om kva fullmakter eit slikt arbeidsutval skal ha.

Sekretariat

Fylkeseldrerådet har møtesekretær/sakshandsamar som administrativt er tilknytta organisasjonsavdelinga i fylkeskommunen, med omlag 50% stilling.

Sekretariatsfunksjonen har i perioden 01.01. 2013.- 11.09.2013 vore utført av rådgjevar Dagmar Reutz Hillestad og Dianne Kilvær. Frå 12.09.2013 har sekretariatfunksjonen vore utført av Ingeborg Borgen Takle. Budsjett- og rekneskapsansvar for rådet er lagt til økonomiavdelinga.

Budsjett

Fylkeseldrerådet i Hordaland hadde til disposisjon eit budsjett på kr. 300.000,- i 2013.

Budsjettet vart nytta til rådet sine møter, den årlege konferansen for dei kommunale eldreråda, deltaking på konferansar og seminar og samarbeidsmøter med eldreråda i Sogn & Fjordane og Rogaland fylkeskommunar.

MØTER & SAKSOMRÅDER 2013

Fylkeseldrerådet i Hordaland har i 2013 hatt 6 møter og handsama 24 saker, samt hatt føre

25 meldingar. Arbeidsutvalet har hatt 7 møter. Årsrapportar frå andre fylkeskommunale eldreråd, kommunale eldreråd og frå Statens Seniorråd vert lagt fram for rådet.

Andre rådsmøter

Rådsmøte 11.04.2013: Birte Markeseth Aasen, leiar for administrasjonsseksjonen, orienterte om organiseringa rundt sekretariatsfunksjon.

Rådsmøte 19.06.2013: Fylkesrådmannen besøkte rådet for å orientere om korleis han ønskjer å arbeide framover. Rådsmedlemene fekk først presentert seg for fylkesrådmannen og deretter presenterte han seg sjølv og fortalte om sin bakgrunn. Sidan han begynte i stillinga 1.2.13 har han brukt tid på å etablere kunnskap og sette seg inn i alle saker, men etter kvart vil det blir meir utadretta arbeid. Fokus no er ynskje om å utvikla organisasjonen. Viktig å samarbeide med kommunane og fylkeskommunen ynskjer å vera ein konstruktiv bidragsytar. Det har vore revisjon på personalforvaltning og dette er også eit viktig fokusområde no. Når det gjeld det ansvarsmessige så ynskjer fylkesrådmannen å plassere dette meir utover i organisasjonen. Leiaropp-læring/utvikling er ein viktig del av dette. Når det gjeld politiske saker så er det mange interesseorganisasjonar som syner interesse. Dei samfunnsmessige behova vi har er dei same som andre organisasjonar har. Hordaland fylkeskommune har gjort omfattande investeringar i det siste (bl.a. skulane og samferdselssektoren med kollektivtransport) som vil prega fylkeskommunen framover. Ein vil måtte prioritera strengt i tida som kjem når det gjeld pengebruken.

Rådsmøte 12.09.2013: Helse Bergen – pasientreiser, ved Ove J. Erichsen og Theresa Nyhammar, møtte for å orientere rådet om forholda rundt pasientreiser.

Rådsmøte 07.11.2013: Barbara Harterink frå Regionalavdelinga møtte i rådsmøte for å informere om internasjonalt arbeid, med fokus på eldre.

Uttale til fylkesbudsjettet

Årsbudsjett 2014 og økonomiplan 2014-2017 vart lagt fram 10. oktober 2013. Fylkeseldrerådet

handsama årsbudsjettet i rådsmøte 7. november, og fylgjande kommentarar vart sendt fylkesrådmannen 6. desember:

Tilskot til Fylkeseldrerådet

Ein registrerar at FYEL er tildelt kr. 325.000. FYEL Hadde søkt om å få auke tilskotet frå kr. 300.000 til kr.350.000. Når ein ser at Fellesfunksjonar går ned med heile kr. 32 mill., og FYEL får ein uke på ca. 8 %, må ein seie seg nøgd med auken.

Tannhelsetenesta

FYEL har i mange år vore oppteken av tannhelse tilliks med dei fleste fylkeseldreråda i Norge. Tannhelse bør vere ein del av den medisinske behandlinga saman med resten av kroppen, og sjølv om dette i dag gjeld dei som bur på institusjonar eller har heimesjukepleie, er dette ikkje godt nok. Heimebuande eldre bør og få del i denne tenesta. Dette bør Fylkeskommunen gjere noko med og øve påtrykk ovanfor Regjeringa. I tillegg har FYEL også tidlegare uttalt at institusjonsbuarar og dei som har heimesjukepleie, i størst mogeleg grad bør unngå å reise lange strekningar for å kome til tannhelseklinikk. Dette gjeld serleg ute i distrikta. Tannhelsetenesta må ha fokus på dette.

Folkehelse

Lov om folkehelse tek m.a. sikte på at eldre menneske skal kunne bu heime så lenge dei ynskjer og er i stand til det. Dette fordrar både at heimen vert tilrettelagd for det, og at den fysiske fostringa vert lagd til rette for den einskilde. Ei rekkje tiltak som fylkeskommunen har ansvar for, gjer dette mogeleg. Tilskot til helsekoordinatorar er eit slikt tiltak. Slike tilskot skal halde fram også til og med 2017, og det seier FYEL seg godt nøgd med. Ein er likevel uviss på om overgang frå eit fast tilskot til kommunane (kr. 150.000 pr kommune), til tilskot etter innbyggjartal, kan føre til at kommunar med lågt innbyggjartal kan kome dårlegare ut. Dette vil FYEL fylgje nøye med på i tida som kjem. FYEL merkar seg og at avsetjing til arbeidet med folkehelse berre aukar med 1.5 %, frå ca. kr. 5 mill til ca. kr. 5.1 mill. Dette er etter FYEL si meining ein for liten auke, og ein bør i åra som kjem auke dette monaleg..

FYEL ser og at fylkeskommunen får tildelt eit statleg, øyremerka tilskot til «førebyggjande helsearbeid gjennom fysisk aktivitet» på kr. 819.000 for 2014. Etter FYEL si meining er dette ein altfor liten sum til eit slikt tiltak. Fylkeskommunen bør oppmode Helsedirektoratet om å auke denne summen monaleg i åra som kjem.

Elles merkar FYEL seg at tilskot til friluftsføremål vert auka med mest 15 % frå 2013 til 2014, og det seier FYEL seg nøgd med då tilskot til friluftsføremål så avgjort gjer sitt til førebyggjande arbeid.

Samferdsel

Fylkeskommunen har ansvar for fylkesvegnettet. Så langt FYEL kan sjå, står det ikkje eitt ord om gangvegar og sykkelstiar i dette budsjettet. Serleg gangsvegar er naudsynt for dei eldre slik at ein ikkje utset seg for fåre når ein går langs sterkt trafikerte vegar. FYEL oppmodar samferdselsetaten om å ta dette inn som eit eige avsnitt i komande budsjett.

Det såkalla «ombordtillegget» held fram med kr. 5.- for honnørbillett. Mange eldre har framleis vanskar med å handtere billettautomatar og å kome seg til kommisjonærar som sel billetter. At dei så skal betale kr. 5.- ekstra for å kjøpe billett om bord på bussane, synes FYEL er urettvist. Ein oppmodar samferdselsetaten om å sjå på dette ein gong til.

FYEL har tidlegare gitt uttrykk for at ein på båtrutene bør kunne ha billetørar som går rundt og sel billetter til uføre og dei som er dårlege til beins. Dei har som regel vanskar med å bevege seg til billettkontor/-luke for å kjøpe billett. Dette bør samferdselsetaten sjå nøyare på.

Fylkeskommunen bør når neste anbudsrunde skal iverksetjast syte for at alle fergjane som går i Hordaland skal ha universell utforming.

Kulturføremål

FYEL har merka seg at det no kjem ein Regional kulturplan for 2014-2024. FYEL vonar at det kjem mange innspel til denne planen. Satsing på kultur er svært viktig for den eldre del av folket. Det gjeld m.a. «Den kulturelle spaserstokken» som kommunane har ansvar for, og det gjeld mange av dei budsjettpostane som fylkeskommunen har ansvar for. FYEL har merka seg at det generelt vert ei nedgang i løyvingane til kultur i 2014. Det er gledeleg at einskilde føremål får ein auke. FYEL merkar seg serskilt at tilskota til lokale kulturhus vert redusert. Dette bør ein unngå i seinare budsjettframlegg. Dei lokale kulturhusa er viktige element i den lokale kulturformidlinga.

Handlingsprogram 2013 - 2015

Fylkeseldrerådet har utarbeida eit handlingsprogram for arbeide i inneverande valperiode, og har valt å konsentrere planen om ansvarsområde til Hordaland fylkeskommune og dei eldrepolitiske utfordringane knytt til desse. Rådet har særskilt sett fokus på fyljande område:

Folkehelsearbeidet

Fylkeseldrerådet har i fleire år vore oppteken av folkehelsearbeidet, eit tema som ofte er drøfta på møter og konferansar der rådet har delteke. Fylkeseldrerådet har hatt samarbeid med kultur- og idrettsetaten i fylkeskommunen når det gjeld å stimulere og motivere til auka bruk av trening og mosjon som helseførebyggjande tiltak og fremje forståing for at fysisk aktivitet har ein positiv verknad på folk si fysiske, mentale og sosiale helse.

Rådet har etablert eit nært samarbeid med folkehelsekoordinator i Bergen Turlag, folkehelsekoordinator ved tannhelsetenesta og regional-avdelinga i fylkeskommunen.

Fylkeseldrerådet vil i perioden arbeide for å sikre utviklinga i arbeidet med å fremje god folkehelse i regionen ved å gi innspel til Regional plan for folkehelse som sikrar dei eldre sin rettmessige plass i folkehelsesamanheng.

Folkehelsekoordinator i fylkeskommunen Aina Haugstad har delteke på rådsmøte og informert om folkehelsearbeidet i fylkeskommunen.

Nestleiar Kåre Ystanes deltok på orienteringsmøte 27.11.2013 på Voss i samband med den regionale folkehelseplanen.

Tannhelse

Fylkeseldrerådet har i fleire år arbeidd for betre ivaretaking av tannhelsa for alle, dei økonomiske insentiv i dette, og forslag om innføring av frikortordning(eigenandel) for tannhelsetenester på lik line resten av kroppen. Fylkeseldreråda i Hordaland, Sogn Og Fjordane og Rogaland har samarbeida om tema tannhelse for eldre og samla sendt ein uttale til Statens Seniorråd. Råda ber om at Seniorrådet aktivt må arbeide for at "Tennene er ein del av kroppen"- noko som kan bidra til at tannhelse kjem opp på eit akseptabelt nivå.

Fylkeseldrerådet har hatt eit nært og nyttig samarbeide med folkehelsekoordinator ved tannhelsetenesta og regional-avdelinga i fylkeskommunen. Rådet meiner dette samarbeide vil vere naudsynt i åra framover for å sikre ei tilfredstillande tannhelseteneste til dei eldre. Ein bør sikra at alle som har behov for det får høve til å ivareta tennene på ein verdig måte.

Samhandlingsreforma

Rett behandling – på rett stad – til rett tid

Samhandlingsreforma vart iverksett 1.januar 2012 .I lov Om kommunale helse- og omsorgstenester står fylgjande: «Med samhandlingsreformen vil regjeringa sikre et bærekraftig, helhetlig og sammenhengende tjenestetilbud av god kvalitet og pasient-sikkerhet. Tjenesten skal være tilpasset den enkelte bruker.»

Samhandlingsreforma har vore tema både på landskonferansen for fylkeseldreråda, Vestlandssamarbeidet (FYEL i Hordaland, Rogaland og Sogn og Fjordane), samt eldrerådskonferansen for dei kommunale eldreråda i Hordaland. Temaet har skapt stort engasjement både i fylkeseldreråda og dei kommunale eldreråda. Dei største utfordringane innan reforma er i fyrste rekke i kommunane.

- I Fylkeseldrerådets «Handlingsprogram 2013- 2015» har rådet vedteke fylgjande:
- Fylkeseldrerådet vil serleg setje fokus på samhandlingsreforma og utfordringar i høve til den eldre befolkninga
- Fylkeseldrerådet vil informere og rettleie dei kommunale eldreråda serleg med tanke på å overvake uheldige hendingar og negative røymsler i forbindelse med inn- og utskrivning av eldre pasientar. Det er viktig at dei kommunale råda generelt held seg orientert i forbindelse med utviklinga av samhandlingsreforma.

- Fylkeseldrerådet vil nøye overvake utviklinga av samhandlingsreforma og i samarbeid med dei kommunale/regionale eldreråd og koma med innspel til aktuelle utfordringar.

I samsvar med ovannemde vedtak sende fylkeseldrerådet i februar 2013 skriv til dei kommunale eldreråda der ein ynskte svar på følgjande spørsmål:

- Kva røynsle har eldreråda til no i samband med gjennomføring av samhandlingsreforma?
- Er eldreråda kjend med uheldige hendingar i samband med utskrivingsklare pasientar?
- Fungerer/samsvarar tenestetilbodet i kommunehelsetenesta ut frå forventningar og behov, særskilt blant dei eldre?
- Kva meiner eldreråda må endrast/styrkast – fungerer lite tilfredstillande i din kommune?
- Kva positive røynsler har eldreråda etter at reforma vart iverksett?

Fylkeseldrerådet har motteke tilbakemelding frå 16 kommunale eldreråd. Ikkje uventa syner svara ulike røynsler frå kommunane, både positive og negative. Nokre kommunar var betre førebudd enn andre i når reforma vart iverksett. Tenestetilbodet innan helse og omsorg var ikkje tilstrekkelig tilrettelagt, særskilt i samband med utskriving av pasientar frå sjukehus.

Ut frå tilbakemeldingar frå eldreråda i kommunane når det gjeld røynsler over kort tid, ser fylkeseldrerådet at kommunane vil få store utfordringar i åra framover, særleg gjeld dette kommunehelsetenesta.

Fylkeseldrerådet ser trong for å styrkje samarbeidet med dei kommunale eldreråda og gi råd og hjelp i den grad det er ynskjeleg.

Samferdsel

Skyss kom med ein orientering til Fylkeseldrerådet den 11.04.2013. Marknadssjef Målfrid Vik Sønstabø orienterte om Skyss generelt og dei arbeidsoppgåver som ligg til eininga. Driftssjef Bjarte Årvik orienterte om dagens busspark og prosjektleiar Ivar Håkonsen informerte om sanntidsinformasjon for kollektivtrafikken i Hordaland.

Jette Lunemann Hansen har vore fylkeseldrerådet sin representert i referansegruppa. Arbeidet i referansegruppa starta opp i 2011, og Lunemann Hansen vil representera rådet i valperioden 2011-2015.

Kultur

Fylkeskultursjef Anna-Elisa Tryti frå Kultur- og idrettsavdelinga i fylkeskommunen har vore i rådsmøte og orientert om Planprogram for Regional kulturplan 2014 -2024. Ho peika og på kva fylkeseldrerådet kan medverka i planen. Fylkeskultursjefen vil syte for at eldrerådet vert med i referansegruppe og som høyringsinstans.

Fylkeseldrerådet meiner satsing på kultur er svært viktig for den eldre del av folket. Det gjeld m.a. «Den kulturelle spaserstokken» som kommunane har ansvar for. Det gjeld og mange av dei budsjettpostane som fylkeskommunen har ansvar for. Rådet vil minne om at andel eldre innbyggjarar i fylket stadig aukar, og at denne gruppa både treng ulike kulturelle opplevingar samstundes som dei innehar vesentlege ressursar som kulturberarar og kulturformidlarar. Rådet har serskilt merka seg at tilskota til lokale kulturhus vert redusert. Dette bør ein unngå då dei lokale kulturhusa er sers viktige element i den lokale kulturformidlinga.

AKTIVITETAR I RÅDET 2013

Kurs – konferansar

«Medvirkning i universell utforming etter plan- og bygningsloven» Deltasenteret. Kursstad: Scandic Bergen Airport, 28.- 29. januar 2013.

Program-innlegg

- Introduksjon til kurset v/*Pål Lyngstad, Direktoratet for byggkvalitet, informerte om kompetanseprogrammet*
- Hva er hensikten med kurset, innhald og opplegg, v/*Aina Olsen, Deltasenteret*
- Hva er rådenes rolle , mandat og oppgaver i fylker og kommuner? v/*Anne Berit Kalsås*
- Hva er universell utforming? v/*Kristin Bille, Deltasenteret*
- Gruppediskusjon: Hvordan arbeider din kommune/fylkeskommune med universell utforming?
- Viktige lover og retningslinjer for rådenes arbeid med universell utforming, v/*Anders Eriksen, Deltasenteret*
- Hvordan medvirke i ulike planprosesser? Suksessfaktorer og fallgruver v/*Asle Farner, rådgiver*
- Hvordan medvirke i ulike byggeprosesser? Suksesskriterier fallgruver v/*Jørn Engebretsen, fagleder byggsak, Re kommune*
- Hvordan kan rådene jobbe for å få gjennomslag i egen kommune/eget fylke? *Diskusjonsleder Asle Farner, rådgiver*

Frå rådet deltok: Margot Bertheussen, Dagfinn Vik, Arne Gunnar Trædal, Monrad Reigstad og Dagmar Reutz Hillestad.

Konferanse om aldersdiskriminering - Norge 2013

Tid og sted: Onsdag 24.april 2013, Oslo Kongressenters auditorium(Folkets hus)

- Velkommen/innledning til konferansen v/ *Ivar Leveraas, Statens seniorråds leder*
- Aldersdiskriminering i Norge i dag: Historiske tilbakeblikk på aldersdiskriminering v/*advokat Erik Råd Herlofsen, rådsmedlem i Statens seniorråd*
- Alderisme og aldersdiskriminering – kunnskap og manglende kunnskap v/ *forsker 1, professor Per Erik Solem, NOVA*
- Refleksjoner om aldring og holdninger til eldre v/*Brita Blomquist*
- Holdninger til eldre – funn frå ny undersøkelse v/*seniorrådgiver Eyvind Frilseth*
- Aldersdiskriminering i Norge sett frå Ombudets ståsted v/*Sunniva Ørstavik, Likestillings og diskrimineringsombud*
- Flere aktive og sunne år – behov for forskning og innovasjon v/*divisjonsdirektør Jesper Simonsen, Norges forskningsråd*

Frå rådet deltok: Margot Bertheussen og Dagmar Reutz Hillestad

Den Internasjonale Eldredagen 1. oktober 2013

Fylkeseldrerådet var ikkje aktivt med i markeringa i Bergen. Enkelte rådsmedlemmer deltok i eigen kommune i distrikta.

Verdens aktivitetsdag 10. mai 2013

Dagen vart markert i samarbeide med Bergen Eldreråd, Bergen Turlag, Tannhelseavdelinga i fylkeskommunen og fylkeseldrerådet.

Det var lagt opp til eit variert program: Opning ved ordførar Trude Drevland, borgermester Trygve Fett underheldt med historiske tilbakeblikk om Gamle Bergen.

Brødrene Hermansen underheldt med song og musikk. Born frå Kidsa barnehage underheldt med song, noko dei som var tilstade trivdes med.

Fysiske aktiviteter var ein viktig del av programmet tilpassa dei eldre.

Her vart servert skillingsboller og kaffi, mange frivillige var med og deltok i arrangementet. Tannhelseavdelinga hadde stand med tannlege og assistent tilstade på det gamle tannlegekontoret ved Gamle Bergen.

Eldrerådskonferansen

Fylkeseldrerådet arrangerer årleg ein to-dagars konferanse for dei kommunale eldre-råda i Hordaland. Konferansen i 2013 var lagt til Grand Hotel Terminus, Bergen onsdag 23. oktober – torsdag 24. oktober 2013. Rådet valde «Omsorgsteknologi og aldersdiskriminering» som tema for konferansen.

Fylkesvaraordførar Mona H. Hellesnes opna konferansen og kultursjef i Kvinnherad kommune Kristian Olav Bringedal sto for kulturinnslaga.

Konferansen hadde fylgjande innleiarar og tema:

- Den kulturelle spaserstokken, *innleiar var kultursjef Kristian Bringedal*
- Folkehelsearbeidet i kommunane og presentasjon av regional folkehelseplan, *innleiar Matti Torgersen, utviklingssjef ved regionalavdelinga i fylkeskommunen*
- «Aktiv til 100», innleiar Guro Øvsthus, folkehelsekoordinator i Bergen Turlag
- Samhandlingsreforma, presentasjon av innkomne svar frå kommunane *v/leiar Margot Bertheussen*
- Omsorgsteknologi i eigen heim - erfaring frå Lindås kommune, *innleiar Gro Løvik, prosjektkoordinator omsorgsteknologi, Lindås kommune*
- Aldersdiskriminering, *innleiar Odd Grann*
- Refleksjonar om aldring, *innleiar Brita Blomquist*

På konferansen deltok representantar frå 27 kommunale eldreråd i Hordaland

ERFARINGSUTVEKSLING MED ANDRE FYLKER

Landskonferansen 2013

Det vert årleg skipa til ein landskonferanse for fylkeskommunale eldreråd. Eit fylke i landet tek på seg arrangementet saman med Statens Seniorråd. I 2013 vart denne konferansen lagt til Rica Hell Hotel, Stjørdal 28.-30. mai med Nord- Trøndelag fylkeskommune som vertsfylke.

Konferansetema og innleiarar:

- Aktuelt frå Statens seniorråd, *v/Ivar Leveraas, leiar i Statens seniorråd*
- Eldre, tenner, kropp og hovud, *v/ Kjell Erik Øie, statssekretær, Helse- og omsorgsdepartementet*
- Eldre og hukommelse - Helsekartlegging og helsetrender? *v/ Jostein Holmen, professor i HUNT(Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag)*
- Aktiv omsorg i omsorgsplan 2015 – Hvordan forene teroi og praksis?
- Individualisert musikk i praksis?
- Forankring og hvordan fungerer det? *v/ Audun Myskja, nevrologisk musikkterapeut og lege og Odd Håpnes, musikkviter og kultursjef i Levanger kommune*
- Samtalegrupper, tema: Samhandlingsreformen, folkehelse og tannhelse
- Oppsummering frå eldrerådene
- Dagen blei avslutta med busstur til Stiklestad for omvising og festmiddag på Stiklestad Nasjonale kultursenter

- Norge universelt utformet 2025 v/*Anne Karoline Haugan, prosjektleder for pilotfylket Nord-Trøndelag*
- Bestillingstransport i Nord-Trøndelag, v/*Espen Aasen, rådgiver for samferdsel, NTFK*
- Avslutning v/*Arne Flaot, administrerende direktør for Helse Nord- Trøndelag*

Frå fylkeseldrerådet i Hordaland deltok Margot Bertheussen, Kåre Ystanes, Arne Gunnar Trædal, Dagfinn Vik, Anne- Karin Davidsen, Monrad Reigstad og Dagmar Reutz-Hillestad.

Vestlandssamarbeidet

Fylkeseldrerådet i Sogn & Fjordane, Rogaland og Hordaland har gjennom fleire år hatt eit regionalt samarbeide. I 2013 var det Eldrerådet i Rogaland som inviterte dei nemnde råda til samling i Stavanger onsdag 2. oktober – torsdag 3.oktober 2013. Konferansestad: Victoria Hotell, Stavanger.

Tema og program var fylgjande:

- Folkehelse – eksempler på helsefremmende tiltak for eldre.
- Fylkeseldrerådene i arbeid – info frå kvart fylke
- Omvisning på Norsk Oljemuseum.

1. dag vart avslutta med middag på Bølgen og Moi. Rogaland fylkeskommune var vertskap v/ fylkeordførar Janne Johnsen.

- Samhandlingsreformen – erfaring så langt. Innleder Christer Bakke Frantzen, seniorrådgiver hos Fylkesmannen i Hordaland, Helse- og sosialavdelingen
- Sissel Hauge, samhandlingssjef Helse Stavanger og Ingrid Dirdal, rådgiver Stavanger kommune
- Samhandlingsreformen – Oppsummering og spørsmål
- Husbanken – informasjon om ordninger for eldre ift. samhandlingsreformen og folkehelse v/Mabel Johansen, regiondirektør i Husbanken, Region Vest

Frå fylkeseldrerådet i Hordaland deltok: Margot Bertheussen, Kåre Ystanes, Monrad Reigstad, Anne-Karin Davidsen, Arne Gunnar Trædal, Dagfinn Vik og Ingeborg Borgen Takle.

Oppsummering

Rådet har handsama saker på ei rekkje område. Serleg viktig er oppfylgging av fylkeskommunale saker då rådet si viktigaste oppgåve er å gi råd til fylkeskommunen i saker som vedkjem eldre. Fylkeseldrerådet får seg førelagt alle saksdokument til utvala og fylkestinget, og kan såleis gi merknader til alle saker som vert handsama i dei politiske utvala.

Rådet har også sitt eige budsjett som gjer det mogleg å kunne delta aktivt i utforminga av eldrepolitikken i fylket, samhandle med kommunane i fylket samt andre fylkeskommunar i regionen. Eit godt samarbeid med seksjonar og avdelingar gjev god innsikt i den fylkes-kommunale verksemda. Fylkeseldrerådet bør såleis vera ein god rådgjevar for fylkeskommunen i saker som vedkjem eldre.

Bergen, 06. februar 2014

For Fylkeseldrerådet i Hordaland

Margot Bertheussen
-leiar-